

Як свідчать результати дослідження, у 37 % жінок-злочинниць вірогідно вищий рівень ресурсності, ніж у чоловіків-злочинців, за середнім та низьким рівнями психологічної ресурсності розбіжностей в групах не виявлено. Більше третини злочинниць перебувають у ресурсному стані, що дозволяє критично ставитися до себе та до ситуації, використати шанс здолати труднощі та перешкоди. Незважаючи на перебування в колонії, жінки демонструють конструктивний характер прояву стійкості свого життєвого світу, обирають адекватний «економний» спосіб життя за умов депривації, тобто уникають конфліктів з персоналом установ та іншими засудженими, очікують звільнення з певними планами на майбутнє свого життя, підтримують зв'язки з родиною. Отримані дані узгоджуються із результатами досліджень таких вчених, як Р.Лазарус та Р.Лейнер, котрі виявили особливості сприймання людиною стресової ситуації як результат співвідношення між характеристиками стресового виклику та ресурсами особистості. Досліджувані з середнім рівнем психологічної ресурсності в обох групах складають більшість. Їм притаманна вимагаюча поведінка, вони використовують раніше сформовані форми взаємодії зі світом, оточенням не беручи до уваги наявні умови життєвої ситуації – перебування за ґратами, звідси – конфлікти з іншими засудженими, непорозуміння зі персоналом установ, розпливчаті плани свого життя «на волі». Поганіше за всіх адаптуються у суспільстві та середовищі засуджені з низьким рівнем психологічної ресурсності. Серед них велика кількість осіб, що є залежними від алкоголю та наркотичних речовин. Їх характеризує низький ступень стійкості власного життєвого світу, вони інфантильно оцінюють себе, ситуації, зазвичай, діють неконструктивно.

Список бібліографічних посилань

1. Микитюк С.О. Витоки наукових основ ресурсного підходу. *Проблеми фізичного виховання і спорту*. 2010. № 2. С. 83–88.
2. Сергиенко Е. А. Контроль поведения: индивидуальные ресурсы субъектной регуляции. *Психологические исследования*. 2009. № 5 (7). URL: <http://psystudy.ru/index.php/num/2009n5-7/223-> (дата звернення: 17.02.2017).
3. Штепа О. С. Емпіричне вивчення психологічних ресурсів особистості. *Актуальні проблеми психології. Психологія особистості. Психологічна допомога особистості*. 2011. Том 11, Вип. 4, ч. 2. С. 335–361.
4. Кумышева Р. М. Внутренние ресурсы человека в его взаимодействии с внешним миром // Психология человека в современном мире: материалы Всероссийской юбилейной науч. конф., посвящ. 120-летию со дня рождения С. Л. Рубинштейна (Москва, 15–16 октяб. 2009 г.)/Рос. акад. наук; Ин-т психологии. М.: Ин-т психологии РАН, 2009. Т. 5. С. 37–45.

Одержано 19.02.2017

Представлены результаты изучения ресурсности преступников, их способность актуализировать собственные психологические ресурсы в условиях депривации и особенности проявления устойчивости жизненного мира.

Ключевые слова: ресурсность, ресурсность преступники, депривация, устойчивость жизненного мира.

УДК 159.922.316.77

Олександр Юрійович ШЛОМІН,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3682-6387>

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Розглянуто зміст комунікативної компетентності поліцейського, що являє собою сукупність надбаних знань, умінь та навичок, тобто компетенцій, за допомогою яких він може ефективно взаємодіяти й спілкуватися у професійних ситуаціях.

Ключові слова: компетентність, поліцейський, комунікативна компетентність, комунікація.

Визначення комунікативної компетентності строкато тлумачиться вченими. На думку Д. Узнадзе, В. Тюріної та М. Коць, це готовність особистості до здійснення комунікативної діяльності. Натомість С. Максименко, Л. Орбан-Лембрик, Н. Кузьміна розглядають її як один із чинників досягнення особистістю вершин професіоналізму. Комунікативну компетентність вважають комплексом особистісних якостей такі дослідники як: Г. Айзенк, Р. Кеттел, Г. Оллпорт, В. Злівков, О. Землянська, М. Молоканов, чи навіть комплексом здібностей особистості (С. Бочарова, В. Гаркуша, К. Платонов). Як відповідне прагматичне використання соціальних знань і навичок у спілкуванні, розглядають комунікативну компетентність. О. Мисенко, В. Москаленко, Є. Арцишевська, О. Туринська. Є численні дослідження щодо деяких аспектів професійної компетенції правоохоронців, утім, питання впливу комунікативної компетентності на ефективність професійної діяльності сучасних поліцейських розроблені недостатньо.

Метою статті є визначення змісту комунікативної компетентності поліцейських.

Компетентність – це інтегрована характеристика якості особистості, результативний блок, сформований через досвід, знання, вміння, ставлення, поведінкові реакції [1].

Комунікативна компетентність є складовою професійної компетентності поліцейських, яка має сформуватися під час навчання й в подальшому розвиватися. Оскільки, працівники поліції належать до спеціалістів групи професій типу «людина – людина», в діяльності яких вагомим є саме комунікативний аспект, важливо у стислі строки сформувати цю характеристику. Рівень її сформованості визначає спроможність поліцейського цілеспрямовано діяти у стресогенних ситуаціях міжособистісної взаємодії, пов'язаних із специфікою їхньої роботи. Професійна комунікація, як міжособистісна взаємодія, визначається і регулюється всією системою суспільних відносин, умовами діяльності поліцейських, а також, на думку С. Обшалова, інтересами особистостей і груп під час здійснення ними своїх соціальних функцій [3, с. 19]. Але аналіз комунікацій в правоохоронній сфері здійснений Ю. Осиповою, свідчить, що ефективно спілкуватися вміють далеко не всі працівники правоохоронних органів. І це не дивлячись на те, що вони від 50 до 90 % свого робочого часу витрачають саме на спілкування (цит. за [2, с. 194]). Професійна комунікативна компетентність поліцейського є своєрідним складним психологічним утворенням, яке формується на основі комунікативних здібностей особистості, зазвичай, а умов певної професійної чи фахової діяльності. Для розвинутого рівня комунікативної компетентності поліцейському бажано: мати перцептивні здібності й уміння;

- вміти спілкуватися з різними людьми в різноманітних ситуаціях професійної діяльності;

- вміти координувати діяльність та співпрацювати з колегами, громадськими організаціями;

- знати професійний етикет;

- бути обізнаним щодо культури професійного спілкування.

Комунікативна компетентність правоохоронця як фахівця, як особистості розкривається передусім у ставленні до людей, до самого себе, в особливостях взаємин між людьми, умінні контролювати і регулювати свою поведінку, доводити, професійно аргументувати свою позицію [4, с. 114]. Згідно закону України «Про Національну поліцію», діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції [5]. Отже, зміст праці поліцейських полягає у вмінні активно взаємодіяти з пересічними громадянами, колегами, спілкуватися з різними верствами населення, швидко орієнтуватися у мінливих умовах діяльності, виокремлювати значущу інформацію, адекватно діяти згідно наявних ситуацій. Таким чином, до змісту комунікативної компетентності поліцейських можна віднести уміння спілкуватися, бути доброзичливим та неупередженим, встановлювати і підтримувати психологічний контакт, проводити бесіди та переговори; вміти захищати власну точку зору, мати емпатичні та антиципаційні здібності, розвивати критичність та здатність об'єктивно оцінювати поведінку, дії та вчинки інших людей.

Висновки. Комунікативна компетентність поліцейського являє собою сукупність надбаних знань, умінь та навичок, тобто компетенцій, за допомогою яких він може ефективно взаємодіяти й спілкуватися у професійних ситуаціях.

Формування готовності майбутніх поліцейських до виконання завдань професійної діяльності потребує розвитку у них комунікативної компетентності як складової загальної професійної компетентності.

Комунікативна компетентність як складова професійної компетентності є результатом навчальної діяльності, практичного та життєвого досвіду.

Список бібліографічних посилань

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004. 112 с.

2. Туринська О. Є. Комунікативна компетентність правоохоронців як умова їх ефективної професійної діяльності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 186–195.

3. Обшаров С. В., Буцьких Д. О. Психологічні аспекти спілкування у роботі працівника ОВС. *Науковий вісник юридичної академії МВС*. 2005. № 1. С. 17–21.

4. Корнев О. М. Соціальні здібності у структурі комунікативної компетентності працівників оперативних підрозділів // Психологічні аспекти національної безпеки: тези II міжнар. наук.-практ. конф. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2008. С. 113–117.

5. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.

Одержано 19.02.2017

Рассмотрено содержание коммуникативной компетентности полицейского, представляющую собой совокупность приобретенных знаний, умений и навыков, то есть компетенций, с помощью которых он может эффективно взаимодействовать и общаться в профессиональных ситуациях.

Ключевые слова: компетентность, полицейский, коммуникативная компетентность, коммуникация.

УДК 159.9.316.624.3

Зиёдулло Саттарович ЭЛОВ,

преподаватель и соискатель кафедры психологии

Бухарского государственного университета,

психолог Управления внутренних дел Бухарской области, Узбекистан

ПРИЧИНЫ СУИЦИДА СРЕДИ СОТРУДНИКОВ ОВД

Стремительные изменения происходят в нашей жизни, развитие производственных отношений, научно-технический прогресс, происходит глубокое проникновение его достижений в повседневную жизнь, урбанизация – все это как никогда повышает риск подверженности стрессам, переживания на протяжении длительного времени психических нагрузок, а также получение как физических, так и эмоциональных нагрузок личности сегодняшнего дня. Поэтому в настоящее время в ряду с нашими всемирными достижениями среди людей наблюдается такие неприятные случаи как повышение нервной усталости, преднамеренное покушение на собственную жизнь (суицид).

Ключевые слова: суицид, стресс, депрессия, психологические нагрузки, характер и условия труда, психологические последствия, причины суицида.

Деятельность военных сотрудников и сотрудников Министерства Внутренних Дел совершенно отличаются от других видов деятельности своей сложностью, трудностью и ответственностью. Установленные в Общевоенных Уставах, также в приказах и указаниях начальников и командиров повседневные категорические требования, профессиональная деятельность основанная определенным правилам, чувства обязательной подчинении, служба в режиме усиления, повышенное чувства ответственности, некоторые неудобство в